

Propun spre aprobare,  
șefa serviciului audit de profil,

Ela Malai

*E. Malai*

Aprob,

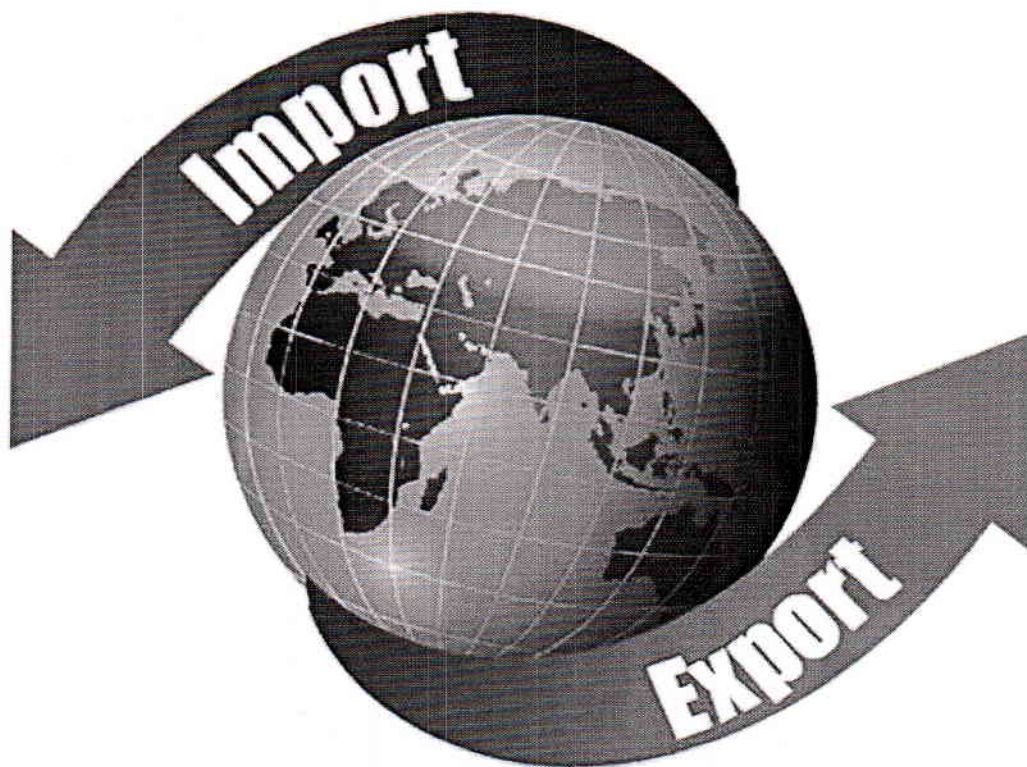
Director general ANSA,

Gheorghe Gaberi

*G. Gaberi*

**Titlul misiunii de audit:**

**”Evaluarea procesului de eliberare a avizelor sanitar-veterinare de import, export sau tranzit al mărfurilor supuse controlului sanitar-veterinar de stat”**



**Unitățile auditate:**

**Secția comerț internațional din cadrul Direcției  
coordonarea posturilor la frontier**

## Sumar executiv

În data de 12.09.2016 – 23.09.2016 conform ord. nr. 255 din 07.09.2016 al Directorului general ANSA, echipa de audit a realizat audit intern de profil la procesul de eliberare a avizelor sanitar-veterinare la import - export- tranzit a mărfurilor supuse controlului sanitar veterinar de stat. Prezenta misiune de audit s-a realizat, la nivel central în cadrul secției de comerț internațional al ANSA fiind supusă analizei activitatea specifică a acestei secții. Auditul a fost efectuat în baza Legii 50/2013. Auditul s-a axat pe identificarea ariilor de îmbunătățire, în scopul furnizării de recomandări, cu accent asupra îmbunătățirii sistemului de eliberare a actelor permisive.

În rezultatul misiunii de audit au fost formulate constatări ale situației existente, care afectează mai mult sau mai puțin conformitatea procesului auditat și au fost înaintate recomandări. Acestea necesită o reacție de supraveghere și implementare cât mai curând posibilă.

Prezentul Raport de audit a fost întocmit în baza probelor acumulate.

**Echipa de audit sesizează faptul că, în cadrul testărilor efectuate la etapa lucrului în cadrul secției de comerț internațional, s-a admis tergiversarea prezentării documentelor solicitate.**

### **Tehnici de audit utilizate:**

- ✓ **Verificarea**- în vederea asigurării validării, realității și acurateței înregistrărilor;
- ✓ **Observarea fizică** – urmărirea unui proces sau a unei proceduri, prin care auditorul își formează o imagine de ansamblu asupra structurii auditate;
- ✓ **Analiza** -descompunerea unei activități în elemente, care pot fi izolate, identificate, cuantificate și măsurate distinct;
- ✓ **Interviul** - pentru lămurirea unor aspecte legate de organizarea și desfășurarea activităților;
- ✓ **Eșantionarea** - pentru analiza modului de întocmire al documentelor.

### În opinia noastră principalele puncte slabe ale procesului auditat sunt:

- Toate procesele și procedurile din cadrul ANSA, ce țin de efectuarea controalelor oficiale, **eliberarea actelor permise**, înregistrarea subiecților, ș.a. trebuie să fie descrise și documentate. S-a constatat **inexistența** unei proceduri elaborate privind perfectarea și eliberarea avizelor sanitar veterinar de import /export al mărfurilor supuse controlului sanitar veterinar de stat, deaceia echipa de audit nu a avut posibilitate de a urmări pașii și algoritmul pentru realizarea sarcinilor și angajarea responsabilităților.

- Regulamentul Direcției coordonarea posturilor la frontieră este actualizat în anul 2015 însă include cerințe care pe alocuri nu se îndeplinesc. În regulament sunt descrise sarcinile principale ale secției comerț internațional care nu corespund ceea ce face de facto această secție. ( ca de exemplu participarea la elaborarea strategiilor sanitar-veterinare, elaborarea proiectelor de acte normative, elaborarea normelor sanitar- veterinar etc);

- În cadrul Secției comerț internațional activează 4 persoane:

1 - șef de secție; 2 – specialiști principali; 1 – specialist superior. Toate funcțiile sunt suplinite.

Conform fișelor de post una din cerințele de bază pentru a activa în cadrul Secției comerț internațional este necesar de a deține studii superioare de licență în domeniul medicinei veterinară. Două persoane din cadrul Secției nu dețin așa studii ( ambii specialiști dețin studii în domeniul studiilor economice). Specialiștii din cadrul secției nu au fost instruiți /autoinstruiți intern în cadrul secției , privind domeniul de competență. La primirea pachetului necesar pentru avize este necesară o persoană calificată, instruită ca să primească acest pachet nu numai ca să verifice sunt aceste acte ori nu sunt, ci și să verifice veridicitatea, corectitudinea actelor depuse.

- auditul a examinat obiectivele individuale și principalii indicatori de performanță, care nu au fost formulați astfel, încât să rezulte o mărime cuantificabilă și acestea să poată da o analiză a performanțelor personalului. Toți angajații secției comerț internațional au fost evaluați cu calificativul foarte bine pentru anul de activitate 2015.

- Dublarea și suprapunerea activităților în cadrul Secției comerț internațional, toți specialiștii se înlocuiesc reciproc la toate etapele de eliberare a avizelor. Nu sânt clar repartizate responsabilitățile în cadrul secției. Din punct de vedere procedural

s-a constatat că eliberarea unui aviz conține în sine mai multe operațiuni inutile (a informației, angajaților din cadrul secției).

Șeful secției → specialist principal nr.1 ↔ specialist principal nr.2 ↔ specialist superior nr.3.

- Eliberarea unui aviz în cadrul secției decurge precum urmează: Șeful secției primește dosarele, le verifică în cazul animalelor vii cu situația epizootică din țara respectivă și în țările de tranzit, în cazul altor produse se verifică dacă unitatea este autorizată sau de RM sau de UE pentru export, apoi înregistrează agentul economic în registru, atribuindu-i un număr unic, apoi agentul economic este introdus în registrul electronic de către un specialist nr. 1 din cadrul secției. Apoi dosarul cu numărul stabilit din registru este transmis către specialistul principal nr. 2, care mai verifică odată veridicitatea datelor din dosar după care este scris avizul. Apoi se controlează toate greșelile și avizul este dat la tipar, după care se transmite la semnare. După semnare sunt eliberate agenților economici.

- Au fost examinate mai multe avize semnate și eliberate și s-a constatat că ele sunt semnate de un director adjunct sau de alt director adjunct. În HG 51/2013 este menționat că în lipsa Directorului general dreptul la semnătură revine unuia din directorii generali adjuncți, desemnat de Directorul general. Semnătura se aplică pe avize de directori generali adjuncți, ce nu țin de domeniul lor de competență. / adică domeniul de competență sănătatea animală semnează avize ce țin de importul produselor alimentare de origine animală și invers.

- La primirea pachetului de documente, pe cererea agentului se aplică semnătura șefului secției comerț internațional sau a unui specialist din cadrul secției privind primirea documentelor de la agenții economici. Aceste documente doar în unele cazuri sunt coordonate cu alte direcții din cadrul aparatului central ANSA (de exemplu la importul animalelor vii se coordonează cu direcția sănătatea și bunăstarea animalelor (fapt confirmat cu semnătura specialistului din această direcție aplicată pe cererea agentului economic). Auditorul a observat că în cazul importului de vaccinuri sau furajelor sau alimentelor de origine animală nu se coordonează cu direcțiile de resort a pachetului depus de agentul economic (fapt confirmat și de direcțiile de resort), în acest mod toată responsabilitatea este asumată de secția comerțului internațional, practic deciziile sunt realizate la un singur nivel) Activitatea secției comerț internațional nu poate asigura că procesul de eliberare a avizelor decurge în modul corespunzător. Nu sunt cerințe unice elaborate privind cum, ce pachet de documente trebuie să prezinte, cine din cadrul ANSA avizează cererile și cui îi aparține decizia de a permite sau nu importul de



produse supuse controlului sanitar- veterinar.

- Sau observat în cadrul auditului deficiențe la capitolul ”comunicare pe verticală ” între angajații Direcției controlul posturilor la frontieră privind eliberarea/ coordonarea avizelor, datorate ”autonomiei” secției de comerț internațional. Nu sau prezentat rapoarte lunare, trimestriale documentate privind numărul de avize eliberate la import/export, nr. de cereri refuzate fapt prin care nu sunt monitorizate rezultatele activității realizate de către secția comerț internațional.

- Zilele pentru primirea cererilor de la agenții economici sunt stabilite pentru luni, miercuri și vineri până la orele 12 00. Agenții economici obțin modelul de cerere de la Secția comerț internațional și o îndeplinesc în culoarul ANSA. Cererea îndeplinită cu pachetul de documente se depune la șeful secției, după care agentul economic achită taxa pentru eliberarea avizelor, în conformitate cu Legea 160 din 22.07.2011, care constituie 150 lei. Taxa este achitată la bancă. Pe pagina web al ANSA nu sunt publicate tarifele, de interes pentru toți agenții economici. Nu este publicat pe pagina web a Agenției informația referitor la condițiile necesare care trebuie să le îndeplinească un agent economic pentru a primi un aviz sanitar-veterinar la import-export a produselor supuse controlului sanitar-veterinar.

- Eliberarea avizelor sunt programate pentru zilele de luni, miercuri și vineri după masă și marți și joi toată ziua. Sa - u observat cozi imense de agenți economici la ușa secției de comerț internațional atât la depunerea actelor cât și la primirea avizelor. Zilnic în medie se eliberează circa 55- 60 de avize.

- Pe parcursul ultimilor 4 ani au fost eliberate 22 055 avize și au fost anulate 2 445 avize. Motivul anulărilor sunt diverse (greșeli gramaticale, neinformarea corectă de către agenții economici a datelor necesare, taparea pe blancuri a persoanei care trebuie să semneze, dar în timpul transmiterii către semnat persoana se află în deplasare, motive tehnice și a.)

AVIZE							
2013		2014		2015		2016	
eliberate	anulate	eliberate	anulate	eliberate	anulate	eliberate	anulate
5105	644	8161	865	4341	384	4448	552

- În anul 2015 au fost eliberate 947 avize pentru export și 6946 avize pentru

import. În anul 2016 până la data efectuării auditului au fost eliberate 940 avize pentru export și 4622 avize pentru import.

- La eliberarea avizelor nu este asigurată evitarea contactului direct cu beneficiarii, ceea ce compromite integritatea ANSA.

- Dosarele de documente depuse de agent economic pe suport de hârtie conform Legii 221/2007 sunt păstrate în mape timp de un an în cadrul secției de comerț internațional, iar apoi se transportă la CRDV unde se arhivează iar de nu de mult timp unele dosare se păstrează într-un cabinet separat din cadrul ANSA( etajul I). Secția comerț internațional nu asigură evidență conformă a documentelor /mapelor/dosarelor/rapoartelor de evaluare a unităților, ceea ce se exprimă prin:

- a) neactualizarea datelor, listelor;
- b) evidență documentației în mod necorespunzător;
- c) abateri semnificative privind păstrarea și arhivarea documentelor
- d) riscul privind pierderea documentelor.

- În conformitate cu p. 6, art. 24, Cap. 6 Legea 221/2007 - „Agenția stabilește, prin ordinul directorului general, lista țărilor și a întreprinderilor din aceste țări sau a unor părți ale acestora din care se autorizează importul de produse și subproduse de origine animală destinate consumului uman pe teritoriul Republicii Moldova,

- Nu este publicată lista întreprinderilor din RM cu drept de import/export ce limitează transparența în activitatea ANSA. O listă integrată a importatorilor nu a fost pusă la dispoziția echipei de audit.

- Secția comerț internațional a pus la dispoziție ordine din anul 2009 cu privire la aprobarea listelor întreprinderilor din Ucraina, Belarusia, Federația Rusă cu drept de export în RM. Această listă nu este actualizată. Secția comerț internațional a pus la dispoziție o listă a țărilor și unităților care sunt autorizate cu drept de export în Republica Moldova, însă în aceste liste sunt incluse și unități care nu sunt stabilite prin ordinul Directorului general ANSA. Ex: Dosarele (BY 07, BY 08, BY 09, BY 10). Toată informația pusă la dispoziția echipei nu este structurată, este fragmentată și nu este actualizată. Totodată a fost pus la dispoziție o listă de țări cu drept de import în RM deși importul se realizează și din alte țări CSI, UE și altele. În tabelul structurat de mai jos, auditorul a constatat lipsa a mai multor dosare de inspecție și lipsa ordinelor Directorului general ANSA privind permisiunea de import. În documentele analizate sunt doar indicate rezoluțiile

Directorului "se permite importul".

Nr/o	Țările	Lipsa dosarelor	Lipsa ordinelor Directorului general privind permisul de import
	<b>UE</b>		
1	Austria	-	-
2	Belgia	-	5 unități
3	Franța	-	-
4	Danemarca	-	14 unități
5	Cehia	-	-
6	Germania	1 unitate	8 unități
7	Olanda	1 unitate	4 unități
8	Polonia	-	-
9	Spania	-	-
10	România	-	-
	<b>CSI</b>		
1	Federația Rusă	1 unitate	1 unitate
2	Belorusia	3 unități	7 unități
3	Kazahstan	-	-
	<b>Alte țări terțe</b>		
1	Brazilia	13 unități	13 unități
2	SUA	-	1 unități
3	Turcia	-	-
4	Ucraina	6 unități	4 unități

- La inspectarea unor unități este ordin de delegare însă lipsesc dosarele cu rezultatele inspectării, ex: (Клуб сыра, Христиновский маслозавод, Жашковский маслозавод, Кременчугский гормолокозавод, Звенигорский сыродельный комбинат, Хмельницкая маслосырбаза, Литинский молочный завод – conserve din carne; Кроликофф Плюс – carne de iepure; ). Au fost afirmații că aceste dosare sunt, însă la dispoziția auditorului nu au fost puse.

- Unele unități au fost incluse în listă printr-o rezoluție a directorului general în baza scrisorilor de garanție ceia ce contravine p. 6, art. 24, Cap 6 Legea 221/2007. Ex: (dosarele BY 16, BY 18, RU 14).

- Prin HG 1525/2007 a fost aprobat Nomenclatorul mărfurilor în vederea realizării măsurilor tarifare și netarifare de reglementare a activității economice externe, precum și pentru perfecționarea evidenței statistice a comerțului exterior de mărfuri, cu alinierea acesteia la standardele internaționale. În unele avize eliberate

în compartimentul ”denumirea mărfii” este indicat codul mărfii ( ex. 0105- pui de o zi sau 0202 – carne de bovină congelată) iar în majoritatea avizelor acest cod nu este indicat, informația este indicată la general (ex. șrot de soie, produse alimentare conform anexei, produse lactate, pește congelat etc.)

- În unele cazuri din declarația personalului din cadrul secției comerț internațional în rubrica ”denumirea mărfii” nu este suficient loc pentru a indica marfa și atunci se anexează o anexă care nu este prevăzută, în care se indică lista mărfii. Această anexă se întocmește de agentul economic. Pe unele anexe este aplicată ștampila ANSA fapt de confirmare a verificării și limitarea posibilității de a modifica această anexă, pe altele anexe este doar aplicată semnătura și ștampila agentului economic pe alte anexe lipsesc și una și alta.

- Auditorul a analizat încrucișat unele mape cusute cu avize eliberate și mape pentru documentele sanitar veterinar de import a postului de control sanitar veterinar și fitosanitar Leușeni și a constatat aceste și altele abateri ca de exemplu:

- a) la eliberarea unui aviz la import de vaccin din Ungaria, cantitatea vaccinului era indicată în kg (1100), pe când este necesar de indicat cantitatea de doze sau flacoane. Prin aceasta nu este clară cantitatea de doze de vaccin importate. La intrarea în postul de vamă cantitatea este tăiată cu creionul respectiv – 110 kg.
- b) La eliberarea avizului de import a unui lot de 135 tone de carne de pui congelată din SUA, firma din SUA nu este nici în lista secției comerț internațional nici în lista DG Sănate. Lotul de această marfă nu conține raport de încercări de laborator privind criteriile microbiologice, salmonela etc.
- c) unele dosare depuse pentru avizare nu conțin încercările de laborator pentru tot spectru de marfă menționat în aviz ( pește)
- d) la eliberarea unui aviz de import pentru conserve de pește din Ucraina ( 20 tone) de la o unitate care nu sa regăsit nici într-o listă și respectiv nu a fost inspectată de către ANSA.
- e) în cazul importului de furaje care conțin soie modificată genetic, nu este raportul de încercări din țara de origine ( SUA, Brazilia) cu indicare originii și compoziției proteinei, indicii fizico – chimici. În afara de aceasta în cazul când furajele conțin proteina genetic modificată, trebuie sa fie menționat și



procentul ei, deoarece în condițiile RM nu este permis importul de furaje mai mare decât un 1% procent de proteina modificată genetic. Firmele care fac import de acest fel de furaje trebuie să fie și autorizate/înregistrate de Ministerul mediului. Prezentarea acestei autorizări nu a fost pusă la dispoziția auditorului.

- f) În dosarul documentelor depuse de către agent economic pentru export pentru porumbul furajer lipsește certificatul de inspecție a calității cerealelor cu decizia inspectorului ANSA din teritoriul privind tipul porumbului - furajer sau alimentar. Situație similară este și în cazul grâului exportat.

- În conformitate cu anexa XXI, p. 3, din Acordul de Asociere între RM și UE, pentru a se folosi de principiul echivalenței partea exportatoare trebuie să inițieze procesul prin prezentarea către partea importatoare a unei cereri pentru recunoașterea echivalenței unei măsuri individuale sau a unor grupuri de măsuri sau a unui regim pentru un produs, pentru o categorie de produse dintr-un sector sau sub-sector sau pentru toate produsele. Echipei de audit nu i s-a prezentat copia la astfel de cereri. Auditorul a observat unele cereri a agenților economici care reprezintă partea exportatoare la Direcția supravegherea unităților de producere a produselor de origine animală.

- Conform Legii 50/2013 **Articolul 28**. Condiții de import generale,

ANSA trebuie să solicite autorității competente a țării care intenționează să exporte bunuri în Republica Moldova informații corecte și actualizate cu privire la organizarea generală și managementul sistemelor de control, în special:

- a) prevederile legislației în vigoare a țării respective în domeniul respectiv;
- b) procedurile aprobate privind controlul și inspecția, regimurile de producție și carantină și procedurile de autorizare a limitelor admise pentru aditivii alimentari și pesticide;
- c) procedurile de evaluare a riscurilor, factorii luați în considerare, precum și determinarea nivelului corespunzător de protecție sanitară;
- d) rezultatele controlului bunurilor destinate exportului în Republica Moldova;
- e) schimbările importante în structura și funcționarea sistemelor de control.

Informațiile trebuie să corespundă cu natura bunurilor și să țină cont de situația și de particularitățile țării respective. Echipa de audit nu a primit dovezi argumentate de îndeplinire a acestei prevederi legale.

**CONCLUZIE : Auditul efectuat atestă faptul că, eliberarea avizelor import /export se efectuează cu multiplele deficiențe descrise pe parcursul întregului raport.** Constatările au la bază probe de audit obținute pe baza testelor efectuate consemnate în documentele de lucru. Implementarea recomandărilor oferite, va

îmbunătăți procesul de eliberare a avizului sanitar veterinar de import/export. Ca rezultat, se va asigura consecvență și continuitate în derularea procesului, precum și va spori eficiența și eficacitatea acestuia.

Recomandări :

1. Implimentarea la nivel ANSA a sistemului "ghișeu unic" la recepționarea cererilor și eliberarea actelor permisive.
2. Secția comerț internațional va elabora și aproba procedurile privind modul de desfășurare a procesului de eliberare a avizelor.
3. Secția comerț internațional să întreprindă măsuri de responsabilizare a personalului implicat în procesul vizat, prin definirea clară a obligațiilor, precum și stabilirea modului adecvat de raportare a executării obligațiilor;
4. Secția comerț internațional va întocmi conform și va asigura o evidență adecvată a dosarelor/ mapelor cu documente.
5. Avizele de import/export vor fi semnate de persoană desemnată de către Directorul general ANSA.
6. Secția comerț internațional va actualiza listele țărilor și unităților cu drept de import/export și plasarea pe pagina web al Agenției.
7. Secția de comerț internațional va coordona documentația prezentată de agentul economic cu Direcțiile de resort din cadrul ANSA.
8. Plasarea pe pagina web a Agenției informației/ condițiilor necesare pentru a obține un aviz și plasarea listelor de unități cu drept de export/import.
9. Direcția coordonarea posturilor la frontieră va asigura îndeplinirea prevederile legislative descrise în Legea 50/2103.

Secția supusă auditului urmează să informeze despre implementarea recomandărilor în termen de 14 zile

Structura auditată are obligația să întocmească ***Calendarul de implementare a recomandărilor*** și ***să raporteze*** echipei de auditori interni, periodic, stadiul implementării acestora.

Serviciul audit de profil